

**Franz Schubert (1797-1828): Winterreise, op. 89 (D 911),
teksti Wilhelm Müller**

(piano-osuuden kitaralle sovittanut Petri Kumela)

Ensimmäinen osa

Gute Nacht
Die Wetterfahne
Gefrorne Tränen
Erstarrung
Der Lindenbaum
Wasserflut
Auf dem Flusse
Rückblick
Irrlicht
Rast
Frühlingstraum
Einsamkeit

Toinen osa

Die Post
Der greise Kopf
Die Krähe
Letzte Hoffnung
Im Dorfe
Der stürmische Morgen
Täuschung
Der Wegweiser
Das Wirtshaus
Mut
Die Nebensonnen
Der Leiermann

Tuomas Katajala, tenori
Petri Kumela, kitara

Talvinen matka

Suomennos: Lotta Emanuelsson

Hyvää yötä

Outona tänne saavuin,
outona lähdenkin.
Toukokuu minua helli
monin kukkasin.
Puhui tyttö lemmestä,
äitinsä aviostakin –
vaan nyt on maailma niin synkkä,
tie lumeen verhoutuu.

Lähtöni hetkeä
en saata valita,
yksin on löydettävä tieni
tässä pimeydessä.
Kuun luoma varjo
seuranani vaeltaa,
ja valkeilta kentiltä
riistan jälkiä etsin.

Miksi täällä viipyisin,
kunnes minut häädetään pois?
Ulvokoot vauhkot koirat
isäntänsä talon luona!
Lempi tahtoo vaeltaa –
niin on Luoja säätänyt –
toiselta toiselle.
Armas lemmittyni, hyvää yötä!

En tohdi untasi häiritä,
sääli rikkoa rauhaasi,
et edes kuule askeleitani,
hiljaa, hiljaa oven suljen!
Lähtiessäni kirjoitan
veräjääsi "hyvää yötä",
jotta siitä näkisit
että sinua ajattelin.

Tuuliviiri

Tuuli viirillä leikkii
ihanan armaani talon katolla.
Jo houreissani kuvittelin
sen pololle pakenijalle viheltävän.

Olisipa jo aiemmin nähnyt
talon nimikilven,
ei olisi hän konsaan sieltä etsinyt
uskollista neitoa.

Tuuli sydämillä leikkii siellä
niin kuin katolla, hiljemmin vain.
Mitä huolisivat nuo tuskistani?
Rikas morsio on tyttärensä.

Winterreise

Teksti / text: Wilhelm Müller

Gute Nacht

Fremd bin ich eingezogen,
fremd zieh' ich wieder aus.
Der Mai war mir gewogen
mit manchem Blumenstrauß.
Das Mädchen sprach von Liebe,
die Mutter gar von Eh', –
nun ist die Welt so trübe,
der Weg gehüllt in Schnee.

Ich kann zu meiner Reisen
nicht wählen mit der Zeit,
muß selbst den Weg mir weisen
in dieser Dunkelheit.
Es zieht ein Mondenschatten
als mein Gefährte mit,
und auf den weißen Matten
such' ich des Wildes Tritt.

Was soll ich länger weilen,
daß man mich trieb hinaus?
Laß irre Hunde heulen
vor ihres Herren Haus;
die Liebe liebt das Wandern –
Gott hat sie so gemacht –
von einem zu dem andern.
Fein Liebchen, gute Nacht!

Will dich im Traum nicht stören,
wär schad' um deine Ruh',
sollst meinen Tritt nicht hören, –
sacht, sacht die Türe zu!
Schreib' im Vorübergehen
ans Tor dir: Gute Nacht,
damit du mögest sehen
an dich hab' ich gedacht.

Die Wetterfahne

Der Wind spielt mit der Wetterfahne
auf meines schönen Liebchens Haus.
Da dacht ich schon in meinem Wahne,
sie piff den armen Flüchtling aus.

Er hätt' es eher bemerken sollen,
des Hauses aufgestecktes Schild,
so hätt' er nimmer suchen wollen
im Haus ein treues Frauenbild.

Der Wind spielt drinnen mit dem
Herzen
wie auf dem Dach, nur nicht so laut.
Was fragen sie nach meinen Schmerzen
ihr Kind ist eine reiche Braut.

Vinterresa

Översättning: Bo Setterlind

God natt

Som främling har jag kommit,
som främling skall jag gå,
men Maj, en härlig månad,
mig gav buketter små.
Ack, flickan sökte kärlek,
men modern blev dess död,
och nu är världen öde
och vägen höljd i snö.

Jag kan ej själv bestämma
min resa som jag vill,
min väg i mörkret känner
ej någon annan till.
Den enda mänskensvännen
min egen skugga är,
jag ser ej spår av Henne,
när över snön det bär.

Det vore dumt att dröja,
där man ej dröja får
Må hundarna mig röja,
när bort från dig jag går!
Att älska är att vandra,
Gud skapar hjärtat så,
må andra mig ej klandra
Min käresta, god natt!

Jag vill din sömn ej störa,
din dröm ej gå förnär,
alls ingen kan mig höra,
När dörren sluten är.
På den God natt! jag skrivit
när jag den långsamt stängt,
du därav varse bliver,
att jag på dig har tänkt.

Vindföljen

När utan vila vinden leker
med flöjeln över hennes hus,
då har jag tänkt: den har nog redan
den arme friarn visslat ut.

Han har ej förut lagt märke till den,
där den på taket tittar fram!
Han tror ej mer den sköna bilden
i huset med sin käreastas namn.

Med hjärtan vinden lekt därinne
likt den på sitt tak nyss spritt sitt ljud.
Min smärta plågar ej ert minne.
Er dotter är en bärgad brud.

Jäätyneet kyöneleet

Jäätyneet pisarat
poskiltani putoilevat:
enkö huomannut edes
itkeneeni?

Oi kyöneleet, kyöneleeni,
niinkö lienette haaleita,
että jääksi jähmetytte
kuin viileä aamukaste?

Ja kuitenkin virtaatte
hehkuvan kuuman rinnan lähteestä,
kuin tahtoisitte sulattaa
kaikki talven jäät!

Kohme

Lumesta turhaan etsin
askeltensa jälkiä,
missä hän käsiarrellani
vihreitä ketoja käyskenteli.

Tahdon maata suudella,
lävistää jään ja lumen
kuumilla kyynelilläni,
kunnes maan pinnan näen.

Mistä löydän kukan,
mistä vihreän ruohon?
Kuolleet ovat kukkaset,
kalvenneelta nurmi näyttää.

Enkö siis muistoakaan
mukaani hänestä saa?
Kun vaimenevat tuskani,
kuka hänestä silloin kertoo?

Kuin kuollut on sydämeni,
jääkylmänä kuvansa siellä,
jos sulaisi sydämeni,
jo pakenisi kuvansakin!

Lehmus

Kaivolla veräjän luona
kohoaa lehmuspui:
sen varjossa useasti
suloisesti uneksin.

Sen kuoreen kaiversin
monet autuaat sanat;
niin ilossa kuin surussakin
se minut luoksensa kutsui.

Tänäänkin sen luokse jouduin
yösydännä kulkemaan,
niin pimeää kuin olikin,
silmani suljin.

Ja sen oksat kahisivat
kuin minulle huutaen:
tule luokseni, ystävä, tänne,
täällä rauhasi löydät!

Kylmä viima puhalsi
suoraan kasvoihini,
hattukin päästä lensi,
vaan en kääntynyt takaisin.

Kauan sitten jo
tuolta seudulta loittonin,
yhä vain kahinan kuulen:
sieltä rauhan löytäisit!

Gefrorne Tränen

Gefrorne Tropfen fallen
von meinen Wangen ab:
Ob es mir denn entgangen,
daß ich geweinet hab'?

Ei Tränen, meine Tränen,
und seid ihr gar so lau.
Daß ihr erstarrt zu Eise,
wie kühlter Morgentau?

Ihr dringt doch aus der Quelle
der Brust so glühend heiß,
als wolltet ihr zerschmelzen
des ganzen Winters Eis!

Erstarrung

Ich such' im Schnee vergebens
nach ihrer Tritte Spur,
wo sie an meinem Arme
durchstrich die grüne Flur.

Ich will den Boden küssen,
durchdringen Eis und Schnee
mit meinen heißen Tränen,
bis ich die Erde seh'.

Wo find' ich eine Blüte,
wo find' ich grünes Gras?
Die Blumen sind erstorben,
der Rasen sieht so blaß.

Soll denn kein Angedenken
ich nehmen mit von hier?
Wenn meine Schmerzen schweigen,
wer sagt mir dann von ihr?

Mein Herz ist wie erstorben,
kalt startt ihr Bild darin;
schmilzt je das Herz mir wieder,
fließt auch ihr Bild dahin!

Der Lindenbaum

Am Brunnen vor dem Tore,
da steht ein Lindenbaum;
ich träumt' in seinem Schatten
so manchen süßen Traum.

Ich schnitt in seine Rinde
so manches liebe Wort;
es zog in Freud' und Leide
zu ihm mich immer fort.

Ich muß' auch heute wandern
vorbei in tiefer Nacht,
da hab' ich noch im Dunkeln
die Augen zugemacht.

Und seine Zweige rauschten,
als riefen sie mir zu:
"Komm her zu mir, Geselle,
hier find'st du deine Ruh'!"

Die kalten Winde bliesen
mir grad ins Angesicht,
der Hut flog mir vom Kopfe,
ich wendete mich nicht.

Nun bin ich manche Stunde
entfernt von jenem Ort,
und immer hör' ich's rauschen:
du fändest Ruhe dort!

Frusna tårar

Från mina kinder faller
blott frusna tårar ner,
har jag dem gråtit alla?
Ack det jag minns ej mer!

Ack tårar, mina tårar.
envar så sval och fadd,
att ni till is har stelnat
som kylig morgondagg.

Och dock ur heta källan
ni trängs på tårars vis
som om ni ville smälta
all världens snö och is.

Kyla

I vintersnön förgäves
jag söker hennes spår,
där lycklig vid min sida
hon gick med mig igår.

Jag ville marken kyssa,
betvinga snö och is
med mina heta tårar
och se, hur marken trivs.

Var finner jag en blomma,
ett gräs, alltjämt vid liv?
All blomning är till ända,
förbi är gräsets tid.

Skall utan något minne
nu härifrån jag gå?
När längtans plågor domnat,
Vem minns väl henne då?

Mitt hjärta är förfruset,
det var min käras hem,
kan hjärtat åter tina,
Blir hon min vän igen.

Linden

Vid brunnen framför porten
där står en lind så grön,
jag drömde i dess skugga
en dröm så himmelskt skön.

Jag skar en gång i barken
så mångt älskat ord
som nu, i sorg och glädje,
i minnet dit mig drog.

Alltjämt jag måste vandra
förbi i mörkrets mitt,
jag går ej som de andra,
jag går med slutet blick.

Och trädets grenar susar
som ropet de till mig:
Kom hit, du käre broder,
och du skall finna frid!

Och kalla vindar vina
i hast de mot mig kom,
min hatt flög bort med vinden,
jag vände mig ej om.

Nu har jag varit fjärran
en tid från trädets värld,
och ändå hörs det viska:
Din frid du finner här!

Tulva

Moni on kyynel silmistäni
lumelle pudonnut;
sen kylmät hiutaleet janoonsa
kuuman murheen juovat.

Kun versoo ruoho
lempeä tuuli puhaltaa tänne,
ja jää murtuu lohkariksi
ja pehmeä lumi sulaa pois.

Lumi, sinä tunnet kaipuuni:
kerro, minne kulkusi käy?
Seuraa vain kyyneleitäni,
kohta puro sinut ottaa huomaansa.

Se vie sinut läpi kaupungin,
vilkkaita katuja pitkin, poikin:
jos kyynelteni hehkun tunnet,
siellä on lemmittyni talo.

Joella

Sinä, joka niin iloisesti riensit,
sinä kirkas, raisu virta,
kuinka hiljaiseksi olet tullut,
et edes hyvästejä anna.

Kovalla, kohmeisella kuorella
olet itsesi peittänyt,
lepäät kylmänä, liikkumatta
hiekkään jähmettyneenä.

Peitteeseesi koverran
terävällä kivellä
rakkaimpani nimen
ja hetken ja päivän:

ensi kohtaamisen päivän,
päivän, jona lähdin;
nimeä, lukuja ympäröi
katkonainen rengas.

Sydämeni, tässä purossako
nyt kuvasi tunnistat?
Sen kuoren allako
myös tempoen kuohuaa?

Wasserflut

Manche Trän' aus meinen Augen
ist gefallen in den Schnee;
seine kalten Flocken saugen
durstig ein das heiße Weh.

Wenn die Gräser sprossen wollen
weht daher ein lauer Wind,
und das Eis zerspringt in Schollen,
und der weiche Schnee zerrinnt.

Schnee, du weißt von meinem Sehnen,
sag' mir, wohin doch geht dein Lauf?
Folge nach nur meinen Tränen,
nimmt dich bald das Bächlein auf.

Wirst mit ihm die Stadt durchziehen,
munt're Straßen ein und aus;
fühlst du meine Tränen glühen,
da ist meiner Liebsten Haus.

Auf dem Flusse

Der du so lustig rauschtest,
du heller, wilder Fluß,
wie still bist du geworden,
gibst keinen Scheidegruß.

Mit harter, starrer Rinde,
hast du dich überdeckt,
liegst kalt und unbeweglich
im Sande ausgestreckt.

In deine Decke grab' ich
mit einem spitzen Stein
den Namen meiner Liebsten
und Stund' und Tag hinein:

Den Tag des ersten Grußes,
den Tag, an dem ich ging;
um Nam' und Zahlen windet
sich ein zerbroch'ner Ring.

Mein Herz, in diesem Bache
erkennst du nun dein Bild?
Ob's unter seiner Rinde
wohl auch so reißend schwillt?

Smältvattnet

Mången tår från mina ögon
fallit har i djupa snön;
alla flingor ivrigt fångar
denna heta smälta in.

Och när gräset börjar växa,
får det hjälp av vårens sol,
isen bryts i tusen stycken,
snön sugr upp av törstig jord.

Snö, du fångat har min längtan,
säg vart går din sista färd?
Om du följer mina tårar,
Blir du ett med bäckens värld.

Går du med den genom staden,
blir den snart en mäktig flod
Börjar mina tårar bränna?
Det är där min älskling bor.

På floden

Du som så muntert sprungit,
du ljusa, vilda flod,
du är till is förvandlad.
du säger ej ett ord!

Din kropp i fruset hölje
i sanden utsträckt är,
så obevekligt stilla
du är, min hjärtanskär.

I isen lätt, min kära,
ditt namn jag ristat har,
med spetsig sten jag skrev det
och därtill stund och dag.

Den dag vi fann varandra
den dag vi skildes åt,
runt namn och siffror viskar
en bruten ring: Förlåt!

Min själ i dessa vågor
kan du väl själv dig se?
Hur under allt det hårda
förlåtelse oss väntar
ack, det finns förlåtelse.

Katse taaksepäin

Polttaa alla jalkojeni,
vaikka jäässä, lumessa tarvon,
en saata hengähtääkään
ennen kuin tornit katoavat
näkyvistä.

Joka kiveen olen itseni loukannut,
kun niin kaupungista pois kiirehdin,
varikset viskoivat lunta, rakeita
joka talosta hattuani kohti.

Kuinka toisin otit minut vastaan,
sinä uskottomuuden kaupunki!
Välkkyvillä ikkunoillasi kilvan
leivo, satakieli lauloi.

Tuuheat lehmukset kukkivat,
kirkkaat kanavat kohisivat välkkyen,
ja ah, tytön silmät hehkuivat! –
Silloin olit mennyttä, toveri!

Kun sitä päivää mietin,
tahtoisin kerran vielä taakseni
katsoa,
horjua vielä takaisin tahtoisin,
hiljaa seistä talonsa luona.

Rückblick

Es brennt mir unter beiden Sohlen,
tret' ich auch schon auf Eis und
Schnee,
ich möcht' nicht wieder Atem holen,
bis ich nicht mehr die Türme seh'.

Hab' mich an jedem Stein gestoßen,
so eilt' ich zu der Stadt hinaus;
die Krähen warfen Bäll' und Schloßen.
Auf meinen Hut von jedem Haus.

Wie anders hast du mich empfangen,
du Stadt der Unbeständigkeit!
An deinen blanken Fenstern sangen
die Lerch' und Nachtigall im Streit.

Die runden Lindenbäume blühten,
die klaren Rinnen rauschten hell,
und ach, zwei Mädchenaugen glühten.
– Da war's geschah'n um dich, Gesell!

Kommt mir der Tag in die Gedanken,
möcht' ich noch einmal rückwärts
seh'n,
möcht' ich zurücke wieder wanken,
vor ihrem Hause stille steh'n.

Återblick

Det bränner under mina fötter
fast jag nu går på snö och is,
Jag får ej andas, förrän tornen
försvunnit i ett silvrigt dis.

Mot alla stenar har jag snubblat,
ur staden går jag i en hast,
från alla tak ses kråkor kasta
små korn och bollar på min hatt.

Hur annorlunda du mig hälsat,
du obeständighetens stad!
Vid dina blanka fönster sjunger
bland lärkor stridens näktergal.

I blom stod alla runda lindar,
i ränner ljus och klart det rann;
så snart du såg din flickas ögon,
det hände något, vandringsman!

Kan jag den dagen åter minnas,
jag ville gärna minnas mer,
jag ville framför huset stanna
och tänka på vad Själens ser.

Virvatuli

Syvimpiin kalliouloukkoihin
virvatuli houkutti minut:
kuinka täältä löydän pois,
ei ole nyt huolenani.

Olen tottunut harhailemaan,
jokainen tie vie johonkin:
ilomme, surumme
virvatulen leikkiä vain!

Vuoripuron kuivaa uomaa
rauhassa alas astelen.
Jokainen virta meren löytää,
jokainen tuska hautansa.

Irrlicht

In die tiefsten Felsengründe
lockte mich ein Irrlicht hin:
Wie ich einen Ausgang finde,
liegt nicht schwer mir in dem Sinn.

Bin gewohnt das Irregehen,
's führt ja jeder Weg zum Ziel;
uns're Freuden, uns're Leiden,
alles eines Irrlichts Spiel!

Durch des Bergstroms trock'ne Rinnen
wind' ich ruhig mich hinab
jeder Strom wird's Meer gewinnen,
jedes Leiden auch sein Grab.

Irrbloss

Till en avgrund är jag tvingad
av ett irrbloss på min stig,
hur en utgång jag skall finna
kan ej alls bekymra mig.

Jag är van att vilse vandra,
varje väg till målet bär,
sorg och glädje nå varandra,
allting är ett irrbloss här.

Ljft ur bergets minsta springa
när jag ljuset, fri och glad,
varje ström skall havet finna,
varje smärta har sin grav.

Lepo

Uupumuksen vasta huomaan
lepoon kun asetun.
Vaellus virkisti minua
kolkoilla teillä.

Jalat eivät lepoa pyytäneet,
oli liian kylmä seistä;
ei taakkaa tuntenut selkä,
myrsky auttoi eteenpäin.

Miilunpolttajan majapahasesta
yösijan löysin,
vaan jäseneni eivät lepää,
niin polttavat haavani.

Sinäkin, sydämeni, myrskyssä,
taistelussa
niin raisu ja peloton,
vasta hiljaisuudessa tunnet
käärmeen polttavan piston!

Rast

Nun merk' ich erst, wie müd' ich bin,
da ich zur Ruh' mich lege;
das Wandern hielt mich munter hin
auf unwirtbarem Wege.

Die Füße frugen nicht nach Rast,
es war zu kalt zum Stehen;
der Rücken fühlte keine Last,
der Sturm half fort mich wehen.

In eines Köhlers engem Haus
hab' Obdach ich gefunden;
doch meine Glieder ruh'n nicht aus:
so brennen ihre Wunden.

Auch du, mein Herz, im Kampf und Sturm
so wild und so verwegen,
fühlst in der Still' erst deinen Wurm
mit heißem Stich sich regen!

Vila

Nu märker jag, hur trött jag är,
av vandring tusenmila,
att vandra är ett kärt besvär
på vägar utan vila.

Ej sporde fötterna om ro,
det var för kallt att vila,
min rygg ej kände bördans tyngd,
och blåsten bjöd mig ila.

Hos mig i kojan får du bo,
sa kolarn, om du vågar!
Ack, mina lemmar får ej ro,
ty alla sår mig plågar.

Mitt hjärta, också du har känt,
i strid så oförvägen,
en orm med heta hugg som bränt
i lugnet efter febern.

Kevään unelma

Uneksuin koreista kukista,
kuinka ne toukokuussa kukkivat;
vihreistä niityistä uneksuin,
hilpeästä linnunlaulusta.

Ja kun kukot kiekuivat
silmäni havahtuivat;
oli kylmää, pimeää,
korpit raakkuivat katolla.

Mutta ikkunan ruutuihin
kuka maalasi lehdet?
Nauratte kai uneksijalle
joka talvella kukkia näkee?

Uneksuin lemmen onnesta,
ihanasta neidosta,
sydämistä, suudelmista,
ilosta ja autuudesta.

Ja kun kukot kiekuivat
sydämeni havahtui.
Nyt yksin tässä istun
untani ajattelen.

Silmät uudelleen suljen,
sydän vielä kuumana lyö.
Koska viheriöitte, ikkunan lehdet?
Koska armaan syliini saan?

Yksinäisyys

Niin kuin raskas pilvi
kirkkaan taivaan yli kulkee,
kun kuusen latvusta
heikko tuuli heiluttaa:

Niin vaellan tietäni
raskain jaloin,
iloisen, raikuvan elämän läpi
yksin ja puhumatta.

Oi, niin tyyni ilma!
Oi, niin kirkas maailma!
Kun myrskyt raivosivat
vähemmän kärsin.

Posti

Kadulta kuuluu postitorvi.
Mikä sinut saa noin takomaan,
sydämeni?

Posti ei tuo sinulle kirjettä.
Mikä sinua noin kummasti
pakahduttaa, sydämeni?

Postihan tulee kaupungista
jossa minulla oli rakastettu,
sydämeni!

Haluatko päästä katsomaan,
kysymään kuulumisia,
sydämeni?

Frühlingstraum

Ich träumte von bunten Blumen,
so wie sie wohl blühen im Mai;
ich träumte von grünen Wiesen,
von lustigem Vogelgeschrei.

Und als die Hähne krächten,
da ward mein Auge wach;
da war es kalt und finster,
es schrien die Raben vom Dach.

Doch an den Fensterscheiben,
wer malte die Blätter da?
Ihr lacht wohl über den Träumer,
der Blumen im Winter sah?

Ich träumte von Lieb' um Liebe,
von einer schönen Maid.
Von Herzen und von Küssen,
von Wonne und Seligkeit.

Und als die Hähne krächten,
da ward mein Herze wach;
nun sitz' ich hier alleine
und denke dem Traume nach.

Die Augen schließ' ich wieder,
noch schlägt das Herz so warm.
Wann grünt ihr Blätter am Fenster?
Wann halt' ich mein Liebchen im Arm?

Einsamkeit

Wie eine trübe Wolke
durch heit're Lüfte geht,
wenn in der Tanne Wipfel
ein mattes Lüftchen weht:

So zieh' ich meine Straße
dahin mit trägem Fuß,
durch helles, frohes Leben
einsam und ohne Gruß.

Ach, daß die Luft so ruhig!
Ach, daß die Welt so licht!
Als noch die Stürme tobten,
war ich so elend nicht.

Die Post

Von der Straße her ein Posthorn klingt.
Was hat es, dass es so hoch aufspringt,
mein Herz?

Die Post bringt keinen Brief für dich.
Was drängst du denn so wunderbar,
mein Herz?

Nun ja, die Post kommt aus der Stadt,
wo ich ein liebes Liebchen hatt',
mein Herz!

Willst wohl einmal hinüberseh'n
und fragen, wie es dort mag geh'n,
mein Herz?

Vårdröm

Jag drömde om sköna blomster, av
blomster i maj ett fång;
jag drömde om gröna ängar, om
porlande fågelsång.

När tuppen hördes gala,
han mig ur drömmen slet;
då blev det kallt och dystert, från
hustaken korparna skrek.

Men på min fönsterruta,
vem målade blommor där?
Ni skrattar kanske åt drömmarn
med blommor, i vinterns värld.

Jag drömde om äkta kärlek,
att ha en jungfru kär,
om hjärtan och om kyssar,
om fröjd och ljuvlighet.

Men tuppen hördes gala,
han mig ur drömmen slet;
nu sitter jag allena
och tänker på drömmens svek.

Jag sluter mina ögon,
hur varmt kan hjärtat slå!
När ler du, ros på min ruta?
När skall jag min älskade få?

Ensamhet

Som molnet dystert vandrar
i klar och vacker rymd,
när i en skog av granar
det hörs en stilla vind.

Så drar jag min färde
och går med trägna steg
mot stora vida världen
allena här min väg.

I luften är så stilla!
I världen är så ljust!
När stormens mörker rådde,
var jag nog mer förtjust!

Posten

Ifrån gatan hörs ett vänligt horn.
Och hornets klang, vad betyder den
min själ?

Vår post! Men inget brev till dig!
Vad drömmer du, så innerlig,
min själ?

Ack nej, från staden den ju kom,
där jag min älskling svek en gång,
min själ!

Jag vill till den jag har så kär
och höra, vad som händer där,
min själ.

Harmaa pää

Kuura oli sirottanut
hiuksiini valkean hunnun.
Luulin jo harmaantuneeni
ja ilahduin suuresti.

Vaan kohta se haihtui,
tukkani muuttui mustaksi taas,
nuoruuttani murehdin –
niin kaukana hauta vielä!

Iltaruskosta aamunkajoon
on moni pää harmaantunut.
Kuka uskoisi? Ja minun ei ole
koko tämän matkan aikana!

Varis

Varis seurasi minua
kun kaupungista lähdin.
Nytkin se kiertele
pääni yläpuolella.

Varis, kumma otus,
etkö minua tahdo jättää?
Aiotko piankin
ruumiini käyttää ruuaksesi?

No, enää en kauan
vaella sauvaani nojaten.
Varis, anna minun vihdoinkin nähdä
uskollisuutta hautaan asti

Viimeinen toivo

Siellä täällä puissa
voi värikkään lehden nähdä,
ja usein ajatuksissani
puiden edessä seison.

Katselen yhtä lehteä,
siihen toivoni ripustan;
jos tuuli leikkii lehdelläni
vapisen kauttaaltani.

Oi, jos lehti putoaa maahan
kaatuu toivoni sen mukana;
itsekin heittäydyn maahan
itkemään toivoni haudalla.

Kylässä

Koirat haukkuvat, ketjut kalisevat,
ihmiset nukkuvat vuoteissaan,
uneksivat tästä ja tuosta, mikä heiltä
puuttuu,
hyvästä ja pahasta virkistävät.

Ja huomenna varhain on kaikki
kadonnut.
Vaan ovathan he iloinneet osastaan,
he toivovat, että se mitä jää yli
vielä löytyisi pielukselta.

Haukkukaa minut matkoihini,
valvovat koirat!
Älkää antako minun levätä unen
hetkeä!
Olen uneni uneksinut.
Miksi nukkujain luona vitkastelisin?

Der greise Kopf

Der Reif hatt' einen weißen Schein
mir übers Haar gestreuet;
da glaubt' ich schon ein Greis zu sein,
und hab' mich sehr gefreuet.

Doch bald ist er hinweggetaut,
hab' wieder schwarze Haare,
daß mir's vor meiner Jugend graut –
wie weit noch bis zur Bahre!

Vom Abendrot zum Morgenlicht
ward mancher Kopf zum Greise.
Wer glaubt's? und meiner ward es nicht
auf dieser ganzen Reise!

Die Krähe

Eine Krähe war mit mir
aus der Stadt gezogen,
ist bis heute für und für
um mein Haupt geflogen.

Krähe, wunderliches Tier,
willst mich nicht verlassen?
Meinst wohl, bald als Beute hier
meinen Leib zu fassen?

Nun, es wird nicht weit mehr geh'n
an dem Wanderstabe.
Krähe, laß mich endlich seh'n
treue bis zum Grabe!

Letzte Hoffnung

Hier und da ist an den Bäumen
manches bunte Blatt zu seh'n.
Und ich bleibe vor den Bäumen
oftmals in Gedanken steh'n.

Schaue nach dem einen Blatte,
hänge meine Hoffnung dran;
spielt der Wind mit meinem Blatte,
zitt'r' ich, was ich zittern kann.

Ach, und fällt das Blatt zu Boden,
fällt mit ihm die Hoffnung ab,
fall' ich selber mit zu Boden,
wein' auf meiner Hoffnung Grab.

Im Dorfe

Es bellen die Hunde, es rasseln die
Ketten;
es schlafen die Menschen in ihren
Betten,
träumen sich manches, was sie nicht
haben,
tun sich im Guten und Argen erlaben;

Und morgen früh ist alles zerflossen.
Je nun, sie haben ihr Teil genossen,
und hoffen, was sie noch übrig ließen,
doch wieder zu finden auf ihren Kissen.

Bellt mich nur fort, ihr wachen Hunde,
laßt mich nicht ruh'n in der
Schlummerstunde!
Ich bin zu Ende mit allen Träumen,
was will ich unter den Schläfern
säumen?

De gråa håren

Mitt hår av frosten gråna kan,
en gråhårsman jag blivit,
en gubbe, from och sedesam,
det har mig glädje givit.

Men ålderdomen, den blev kort
jag fick tillbaka åren,
ty frosten redan töat bort.
Så långt det tycks till båren.

Pass på! Av sorger, på en natt,
ett hår till aska blivit,
men mitt är alltjämt lika svart
på vägen genom livet.

Kråkan

Kråkan, som mitt gissel var,
följde mig ur staden,
kring mitt huvud vilt den har
flugit hela dagen.

Kråka, underliga djur,
flyg och låt mig vara!
Fågel, har du sett mitt liv
som ett byte bara?

Kropp och själ nu tjänat ut
här vid vandrarstaven.
Kråka, låt mig se till slut
trohet fram till graven!

Sista hoppet

Här och där i träd vid vägen
ser jag mångt brokigt blad,
och i tankar framför träden
därför ofta stannar jag.

Om ett blad är rött och lyser,
fäster jag mitt hopp därvid;
om i blåst ett annat fryser,
vet jag att det galler mig.

Om ett blad till marken faller,
är det hoppet, som slits av,
om jag själv till marken faller,
gråt, gråt på sista hoppets grav!

I byn

Hör, kedjorna rasslar, när hundarna
ylar, men människorna lugna i
drömmen vilar, drömmar om mycket,
som de ej äger,
saligt det goda mot ondskan de väger,
sedan är allt i gryningen borta.

Ändå de kommo ju ej till korta
men hoppas och hoppas att vad de
övergivit de åter skall finna,
på sina kuddar.

Fortsätt ert skall, ni vakna hundar,
skänk mig ej ro men förstör min
slummer!
Jag tror ej mera på människodrömmar,
vad vill man under den sömnen
glömma?

Myrskyisä aamu

Kuinka onkaan myrsky repinyt
taivaan harmaan vaatteen!
Pilven riekaleet lepattavat
uupuneina taistelusta.

Ja punaisia tulenliekkejä
niiden välistä loimottaa.
Tätä minä kutsun aamuksi
juuri minun mieleeni!

Sydämeni näkee kuvansa
taivaalle maalattuna.
Sehän onkin talvi,
kylmä, villi talvi!

Harha

Valo tanssii lempeänä edessäni,
seuraan sitä sinne, tänne; mieluusti
sen kulkua seuraan kun se
houkuttelee kulkijaa mukaansa.

Ah! Se, ken on yhtä kurja kuin minä
antautuu mieluusti harhan valtaan
joka jään, yön, kauhujen keskeltä
hänelle näyttää valaistun, lämpimän
talon. Ja siellä lempeän sielun.
Harha vain on saatavani!

Tienviitta

Miksi karttelen teitä
joita muut kulkevat,
haen kätettyjä polkuja
lumisilta ylängöiltä?

Enhän ole mihinkään syylistynyt
jota ihmisten edessä häpeäisin –
mikä typerä kaipaus
ajaa minua erämaihin?

Tien varrella on viittoja
osoittamassa kaupunkiin,
ja minä vaellan vaeltamistani
rauhatta rauhaa etsin.

Yhden tienviitan näen
järkähtämättömänä edessäni;
minun on mentävä tietä
jolta kukaan ei ole palannut

Majatalo

Hautausmaalle
on tieni minut vienyt;
tänne haluan asettua,
pohdiskelin.

Te vehreät hautaseppeleet,
olkaa merkinä,
joka kutsuu väsyneen vaeltajan
viileään majataloon.

Vaan ovatko tässä talossa
varatut kaikki huoneet?
Olen luhistua uupumuksesta,
kuolettavasti haavoittunut.

Ah, armoton isäntä,
käännytätkö minut pois?
Siis eteenpäin taas, eteenpäin,
uskollinen matkasauvani!

Der stürmische Morgen

Wie hat der Sturm zerrissen
des Himmels graues Kleid!
Die Wolkenfetzen flattern
umher im matten Streit.

Und rote Feuerflammen
zieh'n zwischen ihnen hin:
das nenn' ich einen Morgen
so recht nach meinem Sinn!

Mein Herz sieht an dem Himmel
gemalt sein eig'nes Bild –
es ist nichts als der Winter,
der Winter, kalt und wild!

Täuschung

Ein Licht tanzt freundlich vor mir her,
ich folg' ihm nach die Kreuz und Quer;
ich folg' ihm gern und seh's ihm an,
daß es verlockt den Wandersmann.

Ach! wer wie ich so elend ist,
gibt gern sich hin der bunten List,
die hinter Eis und Nacht und Graus
ihm weist ein helles, warmes Haus.
Und eine liebe Seele drin. –
Nur Täuschung ist für mich Gewinn!

Der Wegweiser

Was vermeid' ich denn die Wege,
wo dir ander'n Wand'rer gehn,
suche mir versteckte Stege
durch verschneite Felsenhöh'n?

Habe ja doch nichts begangen,
daß ich Menschen sollte scheu'n, –
welch ein törichtes Verlangen
treibt mich in die Wüstenei'n?

Weiser stehen auf den Wegen,
weisen auf die Städte zu,
und ich wand're sonder Maßen,
ohne Ruh' und suche Ruh'.

Einen Weiser seh' ich stehen
unverrückt vor meinem Blick;
eine StraÙe muß ich gehen,
die noch keiner ging zurück.

Das Wirtshaus

Auf einen Totenacker
hat mich mein Weg gebracht;
allhier will ich einkehren,
hab' ich bei mir gedacht.

Ihr grünen Totenkränze
könnt wohl die Zeichen sein,
die müde Wand'rer laden
ins kühle Wirtshaus ein.

Sind denn in diesem Hause
die Kammern all besetzt?
Bin matt zum Niedersinken,
bin tödlich schwer verletzt.

O unbarmherz'ge Schenke,
doch weisest du mich ab?
Nun weiter denn, nur weiter,
mein treuer Wanderstab!

Den stormiga morgonen

En storm har slitit sönder
den gråa vinterskyn,
och molnens trasor fladdrar
i kraftlös strid omkring.

Och mitt i allt det gråa
drar röda flammor in
det kallar jag en morgon,
som talar till mitt sinn!

Jag ser så klart på himlen
mitt hjärtas egen bild;
Vad finns, som liknar vintern,
en vinter kall och vild!

Chimär

Ett ljus i dans, en blid chimär
jag kors och tvärs nu följer här; j
ag följer det så gott jag kan,
det lockar varje vandringsman.

Ack, den som är som jag, förvisst,
sig ger så gärna hän den list
som bakom natt och skräck och is
har gömt ett hem, ett paradis;
en själ därinne, inte minst
som skön chimär, är all min vinst.

Vägvisaren

Varför går jag ej de vägar,
där så många andra gå?
Jag vill vandra gömda stigar
över höjder isigt blå.

Som en brottsling flyr jag grönskan,
flyr jag människornas värld.
Vilken oförnuftig önskan
driver mig till öknens här?

Dessa visare vid vägen
visar vist var alla bo,
men jag undflyr deras städer
utan ro och söker ro.

Sista vägvisaren jag ser
obeveklig för mig stå,
vägen där ej överger jag,
ingen återvänt därpå.

Värdshuset

Min väg har fört mig vida
fram till en kyrkogård,
där vill jag stilla bida,
där vill jag ha min vård.

Där gröna kransar hälsa
mig varmt välkommen in,
de trötta vandringsmännen
nu sova runtomkring.

Finns intet rum i huset,
där jag kan vila ut?
Är plågad av min vandring
och därtill dödligt sjuk.

O, värd, så obarmhärtig,
du nekar mig en grav?
Blott vidare, mot målet,
min trogna vandrarstav!

Uhmamieli

Lentää lumi kasvoihini,
ravistan sen pois.
Kun sydämeni puhuu rinnassa
laulan kirkkaasti, hilpeästi.

Mitä se sanoo, en kuule,
sille ei ole minulla korvia;
mitä se valittaa, en tunne,
valitus on hölmöjä varten.

Riemuin maailmaa päin,
tuulta, myrskyä kohti!
Jos ei Jumalaa ole maan päällä
itse olemme jumalia!

Aaveauringot

Näin taivaalla kolme aurinkoa,
katsoin niitä pitkään ja kiinteästi;
ja nekin katsoivat rävähtämättä
kuin eivät haluaisi luotani pois.

Ah, ette ole minun aurinkojani!
Toisten kasvoja katsokaa!
Vastahan minullakin oli niitä kolme;
parhaat kaksi ovat jo laskeneet.

Menisipä mailleen kolmaskin!
Parempi olisi pimeässä olla.

Liirasoittaja

Tuolla kylän takamailla
seisoo liiransoittaja
ja kohmeisin sormin
kampea kääntää minkä kykenee.

Paljain jaloin jäällä
hoippuu puolelta toiselle,
ja pikku kerjuukuppinsa
aina tyhjä on vain.

Kukaan ei halua kuunnella,
kukaan ei katso häntä,
ja koirat murisevat
vanhalle miehelle.

Ja hän antaa kaiken
vain mennä menojaan,
kampea vääntää, eikä liiransa
vaikene hetkeksikään.

Merkkillinen vanhus,
lähdenkö mukaasi?
Tahdotko lauluihini
liiraasi soittaa?

Mut

Fliegt der Schnee mir ins Gesicht,
schüttl' ich ihn herunter.
Wenn mein Herz im Busen spricht,
sing' ich hell und munter.

Höre nicht, was es mir sagt,
habe keine Ohren.
Fühle nicht, was es mir klagt,
klagen ist für Toren.

Lustig in die Welt hinein
gegen Wind und Wetter!
Will kein Gott auf Erden sein,
sind wir selber Götter!

Die Nebensonnen

Drei Sonnen sah ich am Himmel steh'n,
hab' lang und fest sie angeseh'n;
und sie auch standen da so stier,
als wollten sie nicht weg von mir.

Ach, meine Sonnen seid ihr nicht!
Schaut Ander'n doch ins Angesicht!
Ja, neulich hatt' ich auch wohl drei;
nun sind hinab die besten zwei.

Ging nur die dritt' erst hinterdrein!
Im Dunkeln wird mir wohler sein.

Der Leiermann

Drüben hinterm Dorfe
steht ein Leiermann,
und mit starren Fingern
dreht er, was er kann.

Barfuß auf dem Eise
wankt er hin und her,
und sein kleiner Teller
bleibt ihm immer leer.

Keiner mag ihn hören,
keiner sieht ihn an,
und die Hunde knurren
um den alten Mann.

Und er läßt es gehen,
alles, wie es will,
dreht, und seine Leier
steht ihm nimmer still.

Wunderlicher Alter!
Soll ich mit dir gehn?
Willst zu meinen Liedern
deine Leier drehn?

Mod

För att snön emot mig yr
får jag inte frysa.
Om mitt hjärta talträngt blir,
sjunger jag en visa.

Hjärtats pladder jag ej hör,
fäller inga tårar,
snabbt hos mig all klagan dör,
klagan är för dårar.

Jämt mot väder och mot vind
må vi udden bjuda!
Går ej Gud i striden in,
blir vi själva gudar!

Vädersolarna

Tre solar såg jag på himlen stå,
i många år jag sett dem så.
De stod där i tidlös frid
som ville de ej bort från mig.

Ack, mina solar ej ni är,
låt andra nås av er mystär!
Helt nyss jag ägde tre ändå,
nu har de flytt, de bästa två.

Om blott den tredje från mig går, i
mörkret jag det bättre får!

Positivhalaren

Bakom "positivet"
står en ensam man,
som med stela fingrar
vevar vad han kan.

Utan skor på isen
går han av och an,
och hans tomma tallrik
-lika blek som han!

Ingen orkar höra,
ingen tycker om,
folk och hundar morra
vilt på samma gång.

Trött han låter allting
löpa som det vill,
vevar "positivet"
det stå aldrig still.

Underlig gubbe!
Skall jag veven dra?
Vill du till din låda
mina visor ha?